

poru, pentru că fondurile lor bogate asigura peste timpuri traiul vieții lor. Altfelî însă cu totul altfelî e starea noastră. — Unicul nostru rașim celoru din diecesa Aradului ar fi „fondul preoșesc”, celu abia de șapte ani, înființat de Prea Sântia Sa episcopulu Ioan Meșianu. Acestu fondu chiar pentru că e tineru, nu e în stare a ne asigura în subsistență; acestu fondu, dora chiar pentru că e tineru, nu e sprijinitu după cuvîntă chiar de însuși preoșii, în acărora favore s'a înființat, — cu tôte aceste elu este celu mai roditoriu dintre tôte fondurile române câte s'a creatu până acuma; elu a crescutu în șapte ani ai începutulu la șeptedeci de mii florini și mulțamită lui Ddeu și arhierieulu nostru — astadi potemu dice: „nu mai avem veduve preotese nici orfanți, nici preoșii neputincioși, cari se nu fie ajutorai cătu de puțin”. Pre cătu de iute trecuă cesti șapte ani, vor trece și alți dece, când după disa Prea Sântiei Sale dlui Episcopu, toți preoșii din diecesă vor fi dotați din acestu fondu. — Cât de mângăietoriu sunară cuvintele aceste în adunarea noastră generală, ce se țenu în luna trecută!

Bine să și însemne frașii preoșii. Greutățile ni se înmulțesc, venitele ni se micșorază. Unicul rașim alu nostru e fondul preoșesc. Să-lu prețim ca ochii din capu. Se contribuim cu obolulu nostru la augmentarea lui, că nu peste multu vom ave se ne adresăm toți cătră elu, și apoi nu cumva se ni se respunde cu proverbulu: *nu căuta unde n'at pusu*. G.

Higiiena Poporală

de Dr. G. Vuia

PREFATA *)

Știință nouă, Higiena a făcut în scurt timp de când sistematic se cultivă, o propășire ca puțin alți rami ai științei. Astadi Higiena formeză obiect de învățamânt în tôte țerile înaintate. Ea se propune dela școla primară până la universitate în tôte școlele.

Fără cunoștințe igienice nimenea nu se pôte mândri a fi om cult.

La poporele mai înaintate în civilizație ieș la ivelă cu sutele cărți de școle, tractate poporale și foi periodice de materie igienică.

Literatura noastră românească în acest ram încă nu e de tot săracă. Dacă cu tôte astea m'am încumetat a scote la lumină acesta cărțica, am făcut din motivul că în cei șese ani decând am plăcuta chemare de a propune Higiena la institutul teologic-pedagogic, învățat-am a cunoșce, care amēsurat grăduulu de pricepere a elevilor — are să fie limbajul și metoda propunerii, și până unde materia se pôte estinde, dacă voim ca acest

studiu atât de folositor și interesant să fie gustat și cultivat cu plăcere de cătră fitorii luminători ai poporulu.

Ca medic avēnd practica mai vartos la populațiunea românească, avut-am destulă ocașione a me convinge, că nenumerate miseri trupești, sufletesci, și economicesci de cari suferu poporul dela țeră, ca prin farmec ar peri din casa românulu, decumva am reuși să-l învățam a trăi mai igienic.

Fiindcă conservarea organelor nu se pôte temeinic învăța fără a cunoșce structura și lucrarea lor, am făcut să premergă unele elemente din *anatomia și fiziologia* corpulu omenesc ilustrate cu figuri.

Un învățat a dis odată, că cine ajungând vârsta de 30 de ani n'a învățat încă a cunoșce ceea ce i face bine sănătății și ceea ce i face reu, acela nu merită sănătatea. Ei bine, ce se dicem atunci despre mulțimea omenilor inteligenți, chiar, cari nici măcar aceea nu știu pentru ce li-a dat Dumnezeu ficat, unde zace splina, căi renichi are fiecare om?

Sub titlul „*Fărădelegi igienice*” am înșirat o mică culegere critică de datine, obiceiuri și prejudețe vătămătoare sănătății, pre cari din respectu trebue să le combată preoșii, învățatorii și toți căi cu poporul dela țeră împreună trăiesc. M'am trudit să scriu într'un limbaj prețios să-l pricepă ori-ce cărturar român, ceea ce nu e lucru ușor în asemenea materie de știință, unde te năpădesc terminii grecesci.

Dacă tôte lumea cērcă, și isbutesce a vulgariza știință, înlocuind terminii străini cu cuvinte scōse din idiomul poporulu, pentru ce noi românii să păstrăm și în scrierile poporale din sfera științelor naturale, legiunile numirilor grecesci și latinesci, pre cari poporul nu le pôte învăța, era cine le învăța, nu le pricepe. — Ei bine și în rēu, tovărăș dīnic al naturii, poporul dela țeră și-a creat o limbă bogată în numiri pentru totfelul de concepte și iviri din natură. Multime de terminii genuini-românești trāesc în gura poporulu, ce abea vei găsi la alt neam însă pentru că nu sūnt cunoscuți decāt pe un teritoriu mai îngust — acele cuvinte frumoșe de provincialism. A scrietoriilor datorie este de a le generaliza.

Idiomul poporulu nostru e o mină bogată și n'avem decāt să o exploatăm.

Inaugurarea Castelulu Peleșu din Sinaia

Duminecă, 25 Sept. corent, avu locu inaugurarea Castelulu Regali de la Sinaia.

La orele 9 dimineța, M.M. LL. Regele și Regina, încunjuțați de Casele Lor, au asistat la Sălturgie ce s'a oficiat de cătră P. S. S. S. Vicar mitropoliei Capitalei, față fiind I. P. S. S. Primar

*) Păstrăm ortografia auctorulu, Red.

precum și mai multe notabilități și toți ofițerii garnisonului.

La orele 11 1/2 o companie cu drapelul din batalionul 4 de vânători și muzica se duse la Castelul, ca gardă de onoare, și ocupă posturile destinate.

La orele 12 1/2 avu loc în curtea de onoare a Castelului frumosă împodobită cu ghirlande de flori și verdéță, sfințirea apei ce s'a oficiat de către I. P. S. S. Mitropolitul primat, asistat de Vicariul său și înconjurat de clerul și monahii monastirei Sinaia în asistența Majestăților Lor, a domnilor miniștri, președinți ai Senatului Camerei și înaltelelor curți de casație și compturi, principe Gr. M. Studza, V. Alexandri, efori ai spitalelor civile, generalul comandant al corpului II de armată și ai diviziilor 4 de infanterie, prefectul alu Capitalei, prefectul alu județului Prahova, primarul alu comunei Sinaia ofițeri ai garnisonului și a unui numeros public.

În momentul când I. P. S. S. Mitropolitul primat a început rugăciunea și a rostit: „Sânt estî Dumneșul nostru,“ trupa s'a desoperit și muzica a intonat ruga. Atunci trei salve date de pe dealul din fața locuinței Regale de către o companie a batalionului de vânători anunțau începerea serviciului divin, în tot timpul căruia corul mitropolitan cânta.

După sântirea apei, a urmat un Te-Deum și, pe când trupa prezinta armele muzica cânta imnul național; iar pe turnul cel mare alu castelului se redica drapelul național, care fu asemenea salutat prin întreite salve, date tot de pe dealul din fața locuinței Regale.

După acesta, generalul Creșeanu, șeful Casei militare, în audul tuturor dete citire următorului, documentu ce are a se păstra în amintirea intrării Regelui și Reginei în această locuință:

Eu Carolu I, Domn și Rege cu Elisabeta Regina,
după o silință neobosită de doi ani, în luptă cu ună țărâm nestatornică, străbătută de isvóre, isbutit am a pune la polele bucegiului, temelă acestel clădiri în anul mântuirii 1875, iar alu domniei Nostre alu IX-lea.

Zidirea s'a oprită pe timpul răboiului pentru nea-tárnarea României.

Întrat-am în această casă a Noastră în anul mântuirii 1883 iar alu Domniei Nostre alu XVII, datu-ă-am nume:

„CASTELUL PELEȘULUI“

Apoi, documentul, frumos scris pe pergament de însăși mâna Reginei, a fost subscris de MM. I. L. Regele și Regina de I. P. S. S. Mitropolitul primat și de toți fruntașii țerei, ce erau față la această serbare, cari, pe măsură ce subscrisău, primiau din mâna regelui medalia comemorativă a inaugurării Castelului.

După acesta, Majestățile Lor însoțite de I. P. S. S. Mitropolitul primat, trecură pe dinaintea gardei de onoare, pe care înaltu Prea Sântia Sa o stropi cu apă Sântă, în acest moment muzica cânta imnul național iar trupa primia pe Soverani cu urale căldurose.

În urmă Majestățile Lor ajungu la pörta cea mare a intrării de onoare, pe alu cărei frontispiciu era scris în flori cuvântul *Salve*. Domn. Martinu Stoehr, sculptorul Curței și dirigentul acestei construcțiuni Regale, a prezentat pe o perină de catife cheia cea mare de la intrarea de onoare; pe care luându-o

Regele deschide ușa și face intrarea solemnă în Castelul Peleşului în mijlocul aclamațiunilor celor mai frenetice ale întregii asistențe, însoțite de imnul național.

Majestățile lor urcându-se pe scara cea mare, își continuă mersul în procesiune cu totă asistața; I. P. S. S. Mitropolitul Primat, pe măsură ce se străbateau sălile, coridorele și toate camerele, le stropia cu sânta aiasmă, după cerințele religiunii.

La orele 1 1/2 o cină mareă fu servită în sala cea mare de mâncare a castelului la care au luat parte 50 de invitați.

În cursul prânului, când s'a servit vinul de Cotnari, Dealul-Mare și Drăgășani, oferit Majestăților Lor de Societatea Cooperativă, Regele ridicând paharul a rostit cu vocea plină și răsunătoare următoarele cuvinte:

„Am clădit acest Castel ca un semn, trainică că dinastia aleasă liberu de națiune este adencu înrădăcinată în asta frumoasă Țeră și că resplătimu dragostea poporului Nostru cu încrederea nemărginită care avem în viitorul scumpel Nostre Patrie. Împlinescu dar o detorie sacră, o vie dorință, ridicând cu vin Românescu în această casă a Noastră celu întâiu pahar în onorea și pentru fericirea României.

„Să trăescă draga noastră Țeră!“
O puternică și nesfârșită aclamare: *Trăiască Regele! Trăiască Regina! a eșit din peptul tuturor asistenților.*

Apoi, președintele Senatului, Principele D. Ghica a adresat Majestății Sale următoarele cuvinte:

Prin staruință și bărbăție ai ridicat, România la poziția în care se află ea astăzi.

Tot prin aceste virtuți ai scutit se învingi marile greutăți locale, și ai înălțat, între acesti munți grandioși, acest măreț Castel Regal.

Fuind convinși că exprim simțimentul țerei întregi, îți dicu: Sire, să trăesci ani mulți cu mândrie în mijlocul iubitelui Tău popor.

Să stăpânesci și se locuiesci cu sântate și inima bună acest strălucit Castel, împărtășind fericirea cu Augusta Ta Soție, idealul femeii.

Să trăiască iubitul nostru Rege!
Să trăiască grațioasa noastră Regina!
Să trăiască scumpa noastră Dinastie!

După acesta, domnul V. Alexandri ceru voe se redice un pahar, după cum era obiceiul în vechime, și duse:

În timpul străbunilor nostri, când domni și boerii mari ai țerei intrau în locuințe noi, poporul se aduna de le făcea urare cu aceste cuvinte:

Câte cărămiți și grinți,
Atâtea mării și isbândi!
Cât nesip în aste clădiri,
Atâte fericiri și străluciri!

Acastă urare strămoșescă o adresăm Majestăților Voștre în numele poporului român.

Să Vă ajute Dumneșu a mai clădi multe alte monumente în țară, tot atât de gloriose, tot atât de frumoase ca acest Palat, frumos și feeric, ca bamele lui Peleş.

Bine cuvântarea cerului și iubirea poporului fie vecinicii oșpeți ai casei Voștre!

În urmă, domn. C. A. Rosetti, președintele Adunării, ridicându-se, între altele, duse:

„Majestățile Voștre nu Vați mărginitu în a înplântă în rărunchii pământului Român adencele te-

melii ale acestui Castel, pentru a dovedi poporului legămintele cari Vă unesc cu densusul. Rege și Regina, V-ați legat de națiune prin fapte glorioase și de iubire. Legământul poporului cu Suveranul său s'a cimentat apoi atât de tare la Plevnu, prin sângele vitejilor nostri, în cât nimic astăzi nu le va putea rupe."

Terminând, a purtat un toast în sănătatea Regelui și a Reginei.

Asemenea. I. P. S. S. Mitropolitul Primat, în numele clerului, și Dnă generală Cernat, în numele armatei, au adresat Majestăților Lor urări de fericire și mărire la care Regele mulțumesc cu căldură și tot odată eforilor spitalelor civile Înaltele Sale mulțumiri, pentru ospitalitatea ce a găsit în monastirea Sinaia în decursul de 10 ani, și că petrecerea Lor acolo va fi pentru tot-d'una o amintire plăcută pentru Rege și Regina.

După acesta, Majestățile lor părăsesc sala de mâncare urmate de toți invitații; merg în salonul celui mare al Castelului, unde, în tot timpul, Regele și Regina, cu obicinuita afabilitate ce li caracterisă, au bine-voit a convorbi cu fie-care în parte, mulțumindu-le pentru căldurosele urări ce necentenit i se aduce.

Invitații au vizitat în detaliu castelul și la fie-care momentu exprimau admirațiunea pentru acest locaș, unde a presidat atâta gust și în care, la ori-ce pasu, se întâlnește o operă de artă, cea-ce face ca castelul, în întregul său să fie o încântătoare reședință.

Cu toate că timpul era ploios, totuși o numeroasă populațiune venise din București și din satele vecine spre a lua parte la această sărbătoare, cea-ce contribuia să facă solemnitatea mai măreață salutând cu dragoste de repețite ori intrarea Angusteii părechi în casa lor.

La orele 5, oșpeții fură invitați a lua ceulă, după care urând zile lungi și fericite Augustilor Proprietari, în casa cărora au petrecut o zi atât de încântătoare, își luară ziua bună spre a se întorce în capitală.

Până în momentul când Regele și Regina s'au retras în apartamentele lor, veselia cea mai mare a domnit, și cu dreptu cuvânt; fiind că acolo unde în anul 1875 era pustiu și sălbatic, numai prin voință în anul 1883 se inaugură un măreț Castel și se implântă civilizațiunea.

În aceeași zi, după sfârșirea ceremoniei sosind la Sinaia, cu expresul Orientului, un mare număr de persoane distinse, între cari publiciști și ingineri, MM. LL. Regele și Regina au bine-voit a-i admite în a loră prezență, și apoi au fost invitați a vizita Castelul.

RELELE BETIEI ȘI UN PROIECT DE LEGE CONTRA EI.

În ședința dela 25 Oct. a. e. a Camerei Românei D. Dr. Antoniu a prezentat un proiect de lege contra beției, făcând și o expunere foarte instructivă asupra stărei degrațătoare în carea cade omul și apoi societatea din cauză beției. În expunerea de motive d. Antoniu arată relele ce provin din bețiile alcoolice cu o claritate admirabilă. Noi publicăm aici atât expunerea de motive cât și însuși proiectul de lege, căci asemenea dispozițiuni ar trebui să se facă și la noi în țară pentru interesele populațiunii agri-

cole mai cu samă, care suferă foarte mult de relele beției. Guvernul magiar ar face mult mai bune servicii patriei dacă s'ar ocupa cu introducerea unei asemenea lege de cât a-se ocupa cu un proiect de lege, ca acela despre căsătoria civilă dintre evrei și creștini.

Iată cum desfășură D. Dr. Antoniu relele beției în expunerea de motive.

Acest viciu, ce are de aliată miseria, îl întâlnim ori unde, în toate locurile, e vizibil și vivanț. N'a lipsit până astăzi de cât ca istoria să-i dea o fisonomie faptelor.

Beția a ajuns a fi una din cele mai mari plage sociale ale epocii noastre, care împiedică progresul moral și intelectual. Ea este cauza determinată a degenerării intelectuale. Pe lângă că această pasiune ab-ôrbe totă energia vitală, dar și principiul nebuniei e conținută ca germen în creierul pacientului; de și nu se vede la toți bețivii o egalitate de alterație spirituală, această însă dovedesc prin câte moduri diferite alcoolul atacă individii după temperamentul lor. Din unul face un maniac furios, din altul un melancolic, din alu treilea un stupid leneș, un criminal. Aceste sunt consecințe ce stau în opoziție cu legile naturii și se continuă chiar în generațiile ce le urmăz, după cum vom vedea. Crimele, nebunia sunt urmările funeste ale acestui viciu; toate acestea vin în urma unei legi, iar în urma hasardului, nu ca efect al facultăței, ci din cauza alcoolului.

Lucrul se esplică foarte simplu, îndată ce nu vom uita că un sânge viciat lucrăz asupra funcțiunilor centrelor cerebrale superioare.

Bețivul trece diferite faze, ce se succed repede; la unu întrun timp scurt, la alți mai lung; însă finalul scenei este același; demența și stuporea, după care morțea nu întârzie a tăia firul vieții acestei tragedii.

Dar ore s'a finit numai cu atâta?

Nu, căci după morțea lui, asistăm cum se desfășură efectele beției asupra descendenților; căci beția începută de părinți aduce câte o dată nebunia la copii (Mandzei). Este interesant de notat cum progenitura lor e degenerată; ici vezi un epileptic, dincolo un imbecil sau idiot.

Cea mai mare parte sunt leneși, vagabonți, cu aplicări pronunțate cătră pervertirea sentimentelor morale; aici vedem câte-va forme de inferioritate morală; prin unu naturel viciosu o precoce depravațiune la unele naturi abia formate; această tristă societate, întrun cuvânt, ne prezintă aspectul unei lumi de prostituție.

Noi am avut percepțiunea destulă de via de rolul importantu ce joacă criminalitatea, acompaniată adese de hidose detalii de ferocitate în acesta clasă a elementului juvenil.

Când asistăm la acest spectacol atât de trist și înspăimântătoriu, vedând perversitatea precoce a acestor naturi, ori cât m'ași forța a descrie maladiile, infirmitățile și miseria, tabloul ar fi incomplet, dacă ași lipsi a areta cum gangrena morală câștigă iute și cu ușurință aceste creaturi și câte pasiuni culpabile sau aplicări criminale sunt guvernate de o inimă și un creier abia de 16 ani, a căror atmosferă mintală se descarcă prin acte; unde mâinile acestor vagabonți nu se sfîșec a se înmuia în sânge! Să nu credem că numai proprietatea singură e espusă la agresiune; nu-și pôte face cineva idee de

colului ce joacă o precoce depravațiune în dezvoltarea crimelor de timpuriu. Cum aceste nenorocite ființe devin jefitori hotărâți și chiar asasinii!

Studiând viața interioară a cărciumei sub punctul de vedere moral, găsim în acestu, focaru de corupțiune, punctulu de plecare alu situației actuale atât de probată prin multele exemple. Acoalea este cauza tenacității ce au ei pentru beție, unde angu și distincțiune disparu.

Aci ni se presintă scene interesante:

Unu din bețivii prin unu sentimentu creștinescu, prejudițiu din evulu mediu, dau cinste celui întâiu venit în memoria celor ce nu mai există; aceste tradițiuni nici astăzi nu s'au ștersu. În aceste tradițiuni hereditare de obiceiuri întră și aldămușurile, și sunt cele mai ruinate de deprinderi ce adesea consumă totu fondulu obiectulu vindutu sau cumstatu.

În cărciumă găsimu degradarea intelectuală atât înaintată, în cât pare că a copiatu animalitatea. În întâlimu destule elemente de tristă reflesiu; demu pe unii cuprinși de unu neastâmpăru conștiu, incapabil de repaus; pare că unu vântu revoltă suflă asupra acestor capete în de rețineru creierii nu s'a luminatu de ziua. Femeile și cele cântă în coru de veselie, după care tôte aceștia dispoziții sincere de tandreță disparu, figurile devin alterate, triste, privirea absintă. Alții au o tendință de o adevărată stare maladivă și ori-ce presiune nu le mai escită cugetarea; răspunsu apar a fi a unu creieru ce lucrăză mecanicu pe alții sunt tăcuți, posomorâți; unele fisonomii au rezoluțiunea sombră, altele stuporea. Dacă putea ceti în destinaulu acestor nenorociți, nu găsi scrisu de cât o eternă miserie.

Este dar de unu interesu capitalu a căuta metode simple și ușor de pus în practică, pentru vindecarea răulu. Singurul lucru ce ne putem repara astăzi, e că această stare de cădere a duratu prea multu și nu trebuie să așteptăm unu cursu mai lung de alu degradărei, care într'unu timpu mai mult nu mai puțin apropiatu, pôte se devia cu greu de mediatu; de aceea, trebuie să ne grăbim a pune capu acestei pasiuni, care a început a ocupa unu loc însemnatu în istoria moravorilor din lume.

Trebuie să întreprindem lupta contra acestei pasiuni; reducerea numărulu cărciumelor și mijlocele bune sunt forte practice, înțelepte și utile, căci ele vedem scopulu de a face se scadă repede numărulu bețivilor; dar, pentru a completa, se venim reforma ce trebuie să se facă în vândarea bețurii spirituoase.

Acésta e unu din mijlocele cele mai importante a măsuritoru eficace și radicale, ce vor da unu rezultat binefăcătoru, lovindu indirectu în cauză.

Astăzi putem să ne permitem a ne pronunța asupra acestei cestiuni; experiențele de tôte zilele cum că bolulu rănesce atribuțiile cele mai nobile ale omului, datele statistice de mortalitate, ne impanu se vor da o situațiune nonă, dându-i forte și mijloce leștice spre a-i asigura i-bânda.

Vom începe așa dar aici prin expunerea unei metode de măsuru, cu cari de și nu s'ar putea căpăta victorie imediată, dar consolidăm rezultatele pe termen lung.

Vom preciza indicațiunile cu exactitate în unu mod determinatu, enumerând mijlocele pe cari exper-

rința celorlalte popore le-a probatu; cu tôte că multe încercări, făcute până astăzi, pentru a ajunge la unu rezultat pozitiv și constant, n'au fost satisfăcătoare, nefind de cât moderătoare. Spirite distinse, oameni de talentu și de energie, cari s'au devotatu acestor cercetări, cu tôte marea loră experiență, sunt adesea obligați să mărturisască neputința lor; fiind că o reformă morală nu este încă îndeplinită numai prin câteva măsuri de corecțiune. Eu, unul, nu cred și nu am nici o speranță în succesulu tentativelor ce s'au făcutu pentru a lăsa cestiunea sub direcțiunea societăților de temperanță. Trebuie ca bețivii se fie întrebuițați la muncă, mai cu samă într'o țară unde lipsa de brațe e viu simțită; fiind că munca e celu mai mare remediu; și e naturalu, căci dacă mijlocele de traiu devin din ce în ce mai grele și neîndestulătoare, prin acestu vițiu ele voru scădea mai multu.

În prezența acestu vițiu, ce mutlică în fiecare zi numărulu victimelor, contra căruia rămânem desarmați numai cu tratamentul moralu, după cum am vedutu, trebuie o lege specială care se considere beția ca delictu și aplicată cu energie pentru a o combate și preîntimpină.

Acésta pasiune, numită beție, amenință a fi gravă, răzind populațiunea agricolă ce e atât de ruinată și obosită; pentru a fi exilată din sinulu populațiunei, reclamă măsuri radicale; numai atunci vom putea avea repausulu consciinței.

Țărani sunt expresiunea cea mai sigură a naționalității; ei reprezintă unitatea națiunei, ei sunt gardienii tradițiiloru noastre și, de și se află pe unu teritoriu bine situatu și fertilu, sunt espusi la tôte accidentele și vor fi totdeauna condamnați în definitiv a plăti cu viața greșelele noastre, dacă nu-i vom sustrage de la acest vițiu.

Se esaminăm dar această situațiune ce există astăzi, să căutăm mijlocele de combatere; căci dacă această stare va continua, nu ne putem aștepta de cât la decadența și mórtea societăței.

Unu singuru lucru este evidentu, după cum am spus, adică că această stare a duratu prea multu, de aceea și vițiuulu s'a înrădăcinatu, în cât trebuie cu totii să căutăm a provoca cugetarea și a ne pune pe lucru, ca împreună cu guvernulu să găsim mijloce spre a tăia scurtu cu actuala stare de lucruri.

Iată în această privință dispozițiile pe cari le credem cele mai practice și favorabile de luat:

Art. 1. Vor fi pedepsiți cu amendă de la 1 până la 5 lei inclusiv aceia cari vor fi găsiți în stare de beție învederată pe ulițe, drumuri, piețe, cafene, cărciume sau alte locuri publice.

Articolele 388 și 397 din codulu penalu, vor fi aplicabile la contravențiunea indicată la paragrafulu precedentu.

Art. 2. În casu de recidivă în conformitatea art. 397, în cele 12 luni care vor fi urmatu după a doua condamnățiune, inculpatulu va fi tradus înaintea tribunalulu de poliție corecțională și pedepsit cu o închisore de la 6 zile până la o lună, și cu o amendă de la 16 lei, până la 300 lei.

Oricine va fi fost condamnatu în poliție corecțională pentru beție, în curgere de mai puținu timpu, de cât unu anu, va fi din nou declarat culpabilu pentru același delictu, va fi condamnatu la maximulu pedepselor arătate la paragrafulu precedentu, care vor putea să fie ridicate și până la îndoită.

Art. 3. Ori-ce persoană care va fi fost condamnată de două ori în poliție corecțională pentru delictul de învederată beție, conformu cu articolul precedentu, se va declara prin a doua judecată incapabilu de a exercita drepturile următore:

1. De votu și de elecțiune;

2. De eligibilitate;

3. De a fi chematū sau numitū în funcțiunile de juratū sau alte funcțiuni publice, sau în funcțiunile administrațiunei sau de a exercita aceste funcțiuni sau posturi;

4. De a purta armele.

Aceste în timpū de doi ani, începēndū din ziua cānd condamnățiunea va fi devenitū nerevocabilă.

Art. 4. Vor fi pedepsiți cu o amendă de la 1 până la 5 lei inclusiv, cafegii, cărciumarii și alți debitantī, cari vor fi datū la bēntū la ōmeni învederat beți, sau cari i vor fi primitū în stabilimentulorū, sau vor fi datū licoruri alcoolice la minorī în etate mai puținū de 16 ani împliniți. Cu tōte acestea în cazul cānd debitantulū va pica sub prevențiunea că a servit licoruri alcoolice la unū minorū în etate mai mică de 16 ani împliniți, elū va putea se dovedescă că a fost indusū în erōre asupra etății minorelui; dacā elū dă acēsta dovadă, nici o pedepsă nu va fi aplicată în acēstă privință. Articolele 388 și 397 din codulū penalū vor fi aplicabile contra vențiunilorū indicate la paragrafele precedente.

Art. 5. Se vor pedepsi cu închisōre de la 6 zile până la o lună, și cu o amendă de la 16 până la 300 lei, cafegii, cărciumarii și alți debitantī care, în timpulū celorū 12 luni, se vor arma după a doua condamnăție pronunțată în virtutea articolulū precedentū, vor fi comisū unulū din faptele prevēdute în ȳsulū articolū.

Ori-cine va fi fost condamnatū în poliție corecțională pentru unulū sau altulū din aceleasi fapte, în timpū de mai puținū de unū anū, și va deveni din nou culpabilū pentru unulū sau altulū din aceste fapte se va condamna la maximulū pedepselorū indicate la paragrafulū precedentū, care vor putea să fie ridicate până la indoitū.

Art. 6. Ori-ce persoană care va fi suferitū două condamnățiuni în poliție corecțională pentru unulū sau altulū din delictele prevēdute în articolulū precedentū, va putea fi declarată prin a doua judecată incapabilă de a exercita totulū sau parte din drepturile indicate în art. 3.

În acelu casū, tribunalulū va putea ordona închiderea stabilimentulū pentru unū timpū care nu va trece peste o lună, pedepsele prevēdute la aliniatulū ultimū din acēstū articolū.

Elū va putea încă sub aceleasi pedepse, să interȳcā debitantulū, numai facultatea de a da bēnturi pentru consumație pe locū.

Acelū ce va deschide o cafenea, cărciumă sau debitū de bēnturi, contra hotărārei de închidere legalū pronunțată, va fi urmāritū și pedepsitū cu amendă de la 25 până la 500 lei, și cu închisōre de la 6 zile până la 6 luni, iar stabilimentulū se va închide imediatū.

Art. 7. Se va pedepsi cu închisōre de la 6 zile până la o lună, și cu o amendă de la 16 până la 300 lei, ori-cine va fi datū să bea până la beție, unū minorū în etate mai mică de 16 ani împliniți.

Se va pedepsi cu pedepsele citate la art. 5. și 6 ori-ce cafegiu, cărciumarū și alt debitantū de bēnturi, care după ce a suferitū o condamnăție în vir-

tutea paragrafulū precedentū, se va fi făcutū din nou culpabilū sau de același faptū, sau de unulū sau de altulū din faptele prevēdute în art. 4. al. 1 în spațiulū indicatū în art. 5 al. 2.

Art. 8. Tribunalulū corecționalū, în cazurile prevēdute prin legea de față, va putea ordona ca sentința sa să fie afișată în atâtea esemplare, și în locurile pe care le va indica.

Art. 9. Se vor pedepsi cu amendă de 5—25 lei noi și în cazū de recidivă cu închisōre de la 1—15 zile, cărciumarii sau ori cari debitantī de bēnturi spirituōse cari vor da de bēntū pe amanete sau în schimbulū articolelorū de hrană.

Art. 10. Vor fi pedepsiți cu amendă de la 10—15 lei noi, și în cazū de recidivă cu închisōre de la 1—15 zile și cu închiderea stabilimentulū, cărciumarii, rachierii și alți debitantī de bēnturi spirituōse care vor introduce în bēnturi substanțe vătămētore sântăței în scopū de a ascunde apa sau altele, cu care au amestecatū alcoolulū sau alte bēnturi; iar bēnturile astfelū prefăcute se vor vērșă asemenea acei care vor pune în consumație spiritū brut nerafinatū.

Art. 11. Articolulū 60 din codulū penalū se va aplica pedepselorū de închisōre și de amenda prevēdute prin legea de față; articolulū 48 din același codice nu va fi aplicabilū la delictele prevēdute prin legea de față.

Art. 12. Procesele-verbale, constatāndū infracțiunile prevēdute în articolulū precedentū, vor fi transmise procurorulū, celū mai tārdu în terminū de 3 zile, în care se vor socoti și ziua cānd s-a recunoscutū faptulū pentru care ele s'au încheiat.

Art. 13. Ori-ce persoană gāsită în stare de beție pe uliți, drumuri, piețe, cafane, cărciumi sau alte locuri publice, va putea fi, prin măsurile ce va lua poliția, condusă la comisia cea mai vecină, iar sate va fi condusă la închisōrea comunală, unde va fi reținută până ce și va veni în simțiri.

Art. 14. Textulū presentei legi va fi afișatū ușa fiecārei primării și în sala principală a tuturor cărciumelorū, cafenilorū și alte debite de bēnturi.

Unū esemplarū se va trimite la tōte primării și la toți cărciumarii, cafegii și alți debitantī bēnturi. Ori-ce persoană care va strica sau va ru testulū afișatū va fi condamnată la o amendă de 1—5 lei noi și la cheltuelile restabilirei afișulū.

Totū astfelū se va pedepsi ori-ce cărciumar, cafegiu sau debitantū, la care ȳsulū testū nu se găsi afișatū.

Art. 15. Guardii cămpeni în comunele rurale iar în comunele urbane sergenții de orașū, sunt sărcinați de a urmări, întocmai ca și ceilalți ofițeri ai poliției judiciare, fiecare pe teritoriulū seū, infracțiunile comise contra presentei legi.

Ei vor forma procese-verbale pentru a constata aceste infracțiuni.

Art. 16. Ori-ce dispozițiuni contrare legii față sunt și remānū abrogate.

Dr. Antoniu, G. P. Janoli, I. A. Sturza, I. G. Jurascu, C. M. Ciocazan, Agaraci, I. Bibicescu.

D i v e r s e.

* *Calendarul pe anulū dela Christosū 1884.* (Aparutū în V.] a aparatū de sub tipariū și se află de vîndut la tipografia diecesană în Arad cu prețulū de 90 c. esemplarulū.

* *Carmen Sylva* glorificată în societatea literară Kőlcsey. Duminecă în 18 l. c. în presera onomastică a Reginei noastre Elisabeta, societatea literară mare de aici: „Kőlcsey” a arangiat o serată literară și musicală. Întemplantarea a voit că la aceeași Regina României, care încă poartă numele Elisabeta se fie glorificată. D-lu protosincelul I. Goldișu în presința unui publicu numeros de dame și bărbați din elita societății aradane a cetit un nimerita biografie a Reginei României, de altcum bine cunoscută în lumea literară sub pseudo-numele Carmen Sylva. Cu aceeași ocaziune D-lu disertante ca o viuă vorbă despre geniul poetic al Reginei a cetit și traducerea magiară una dintre cele unu-spre-dece opusuri ale „Peleşului”: „Cetatea Babei”. Multă a plăcut publicului ascultătoriu cum Peleşul în cursul său de munte spre vale în naivitatea sa șoptește regiilor poezilor, Carmen Sylvei secretele „Cetatei Baba”. Disertantele a secerat un vie aplause pentru sine și pentru Regina poezilor, Carmen Sylva. Ecă ce dăce: „Arad és Vidéke” despre conferința D-lui Profes. I. Goldișu: Serata dată de societatea literară Kőlcsey duminecă sera pôte dăce că a fost una dintre cele mai reșese. Publicul au fost recunoscătoriu față de ea, cari în zilele noastre, când în viața socială omnesce o apatie se angăjază a distrage plăcutu pe sine. De astădată recunoștința n'a fost un simplu cântec de curtuosia, ci o sinceră dovadă despre plăcerea procurată publicului ascultătoriu. Cooperatoriu respectiv de locu acolo și-au primit meritata recunoștință. O mulțime de dame frumoșe și elegante au ascultat până în sfârșit dându espreziune viuă la merii lor pentru cele multe frumoșe și bune, au în decursu de una și jumătate oră; iară publicul bărbătescu în insufletirea sa nu și-au cruțat cuvintele, erumpându în aplause lungi. După această condițiune descriind festivitatea continuă: Din conferințiar se presintă D-lu Goldișu și cetesece disertațiunea sa despre Carmen Sylva. Conferințiarul cu o introducere modestă se scusă, pre cum facu comunu aceia, cari n'au nici o lipsă de scusă. Și tradăveru se descoperi numa de cătu, că a fost un seducere nevinovată din partea D-sale a promite vorbă când dă așa multu. Disertațiunea a fost un serată cu intermediu plăcute ținându publicul continuă și viuă interesare. D-lu disertante a terminat cu una dintre cele mai frumoșe mărgăritare ale producțiunilor literare ale Carmen Sylvei cu legenda „Cetatea Babei”. Publicul prin vii și lungi aplause au esprimat recunoștința față de disertantele. Atăta răd și Vidéke; iară noi grătulăm D-lui protosincelul Goldișu pentru ideia fericită.

* Oferte pentru seminarul înființându a mai tratat și anume din Siciu dela Dimitrie Tucundén, Dimitrie Mornaila, Avacum Tucundén, Iosif Dan, Ștefan Deliman, Moise Mihutu, Mitru Verde, Todorica Mihutu, Nicolau Nedeia, Avacum Cornea, Ioan Marc, Avacum Drăuțan Georgiu Soporan, Ioan Șerban, Florea Dan, Avacum Șerban, Dimitrie Șerban, Georgiu Plașa, Vasiliu Murgu, Petru Torsan, Simion Mornaila, Ioan Codrén câte 1 fl. ér ceialaltu dela mai mulți credincioși. Clericul abs. Ioan Evuțan a trimis din Vința suma de 150 fl. — Dimitrie Micu din Rachita a trimis 21 fl. 50 cr. D-lu Iosif Bosco preot ia F. Toth administrat 32 fl. la cari a contribuit colectantele preotiu cu 8 fl. Georgiu Popoviciu cu 5 fl. Ștefan Gyula, Magiar Lazar, Laurenție Bosco, Dikur Marton și Illés Izidor, câte 1 fl. și din naturalie

13 fl. Dela comuna Comloșu a incursu prin părintele Constantin Popoviciu 61 fl. 40 cr. Din comuna Almașu a trimis părintele Constantin Copianu 78 fl. 20 cr. și anume: D-lu Constantin Copian 10 fl. Ioan Groza preot și Georgiu Dirlea câte 5 fl. Iuliu Chiriloviciu not. 3 fl. Constantin Groza medicinist, Veisz Ignatz, Mihaiu Secui câte 1 fl. Sânta biserică 50 fl. iar ceialaltu, dela mai mulți credincioși. Din comuna Apateu comitatulu, Aradulu s'a administrat 62 fl. Părintele protopopu alu Totvaradie a colectat 227 fl. la cari densulu a contribuit 100 fl. biserică din Totvaradia 100 fl. Nicolau Avram invecătoriu din Totvaradia 5 fl. din comuna Soborsin 16 fl. Monorostia 6 fl. 50 cr. și din Troiașu 42 fl. Din comuna Izvinu a incursu 50 fl. 72 cr. care suma s'a facutu din vinderea naturalielor incurse dela credincioși și anume: Georgiu Piglea, Efta Ștefan, 4 polovici grău, Timoteiu Petrișor 3 polovici grău, Nicolau Darabantu Iosica Demetroviciu, Costa Caruntu, Amalia Puticiu câte 2 polovici grău, Alesandru Iosa, Achim Pistrișu I. Ursu, Ioan Novac, Ioan Huma, Costa Vuia, Nicolau Ursu, Georgiu Novac, Ioan Vuia, Ioan Murariu, Ioan Peptenariu, Aron Mandriș, Chira Bogean, Avram Pistrișu, Dimitrie Adamescu, Ioan Adamescu, Ioan Mandrișu, Pauru Caruntu, Efta Coteșu, Nicolau Creciun, Nicolau Coteșu, Achim Simu, Nicolau Stoiu, Traila Creciun, Nicolau Peptenariu, Floru Barbulescu, Toma Coșaru, Nicolau Hodonentu, Efta Boșocu, Dimitrie Georgiu, Traila Borico, Floru Stoiu (David Sabou), Todor Gezu, Alesandru Creciun, Petru Mandrișu, Efta Popoviciu, Ioan Clipiciu Georgiu Novacu, Alisandru Vuia, Nicolau Borocu și Eva Lațacu câte 1 polovici grău, Ioan Pella și Petru Borico cu 1/2 polovici grău, prin colectantele clericu Terentiu Ursu, dela următoarele comune: din comuna Curtacheriu D-lu Iosif Ursu preot și familia 50 fl. comuna biserică 50 fl. Georgiu Cătana 2 fl. Ginga Ștefan, A. Bradănu și Todor Halmagan câte 1 fl. comuna Agrișu D-lu Avram Popoviciu preot 10 fl. Georgiu Marina, Iulia Bogdanu, Anița Marina Mihaiu Bogdanu, Maria Bogdanu, Georgiu Matie și Onutu Opra câte 1 fl. comuna Măderatu Ioan Moraru 15 fl. E. Philimonu 5 fl. Petru Borlea 4 fl. Verner Imre 2 fl. Mihaiu Fauru și Nicolau Blagiu câte 1 fl. comuna Musca biserică gr. or. 120 fl. D-lu Georgiu Popescu preot 10 fl. Iosif Albiciu 5 fl. Ana Petran și Ioan Petran câte 1 fl. comuna Galșa D-lu Ignatu Serbu preot 20 fl. familia D-lui Ardelu notariu 20 fl. dela comuna Cerneghaz 29 fl. 87 cr. comuna Inandu 14 fl. comuna Suplacu 30 fl. D-lu Dimitrie Curta notariu in Prezesti a colectat 121 fl. din următoarele: comuna Prezesti D-lu colectante 10 fl. Ivanțu Lazar 5 fl. Ioan N. Popocu 2 fl. Todor Laza inv. 1 fl. 50 cr. Velits Hugo, Arsenie Codrén, Ștefan Giurcan, Ioan Marcu, Beșan Rentu, Petru Iurcanu și Szép János, câte 2 fl. Florea Iurcanu și Ioanu Marcu câte 1 fl. comuna Doncen Vasiliu Curta jude 5 fl. Ioanu Onaga 2 fl. Grall Sobastenu, Ioanu Ancuța, Petru Onaga, 2 fl. Pavel Codruț, Ștefan Beșan, Vasile Papp. Aradu 5/17 Noem. 1883. Ignatiu Papp m. p. secret. const. (Va urma)

* D-lu Iosif Eotto, avocat, și-a mutat cancelăria sa advocatuală în Nadlac (Nagy-lak) comitatulu Cianad.

* Actu de mulțumire. Sânta noastră biserică din comuna Brestovatu, fiind lipsită de unele ornamente, adecă o dejdii, după ce se arată credincioșilor însămăntarea cea mare a bisericeii, după ce au-

diră cuvintele „Dați după putință și cu inimă adevărată, căci Ceresculu părinte vă va îndeci” — ei contribuiri cu o sumă de 65 fl. v. a. Ce faptă măreță și bine plăcută înaintea lui Ddeu, au săvârșit acești creștini! Ceresculu părinte trimite darurile sale asupra lor — ca astfel să întărească cu darul lui se potă și în viitoriu duce în îndeplinire celelalte lucruri bisericesti și școlare, ce ar mai fi de împlinit. Cea mai mare mulțămire exprimă Ilustrului și binemeritatului Domn Dr. Iosif Galu, dela care sânta noastră biserică a primitu ca ajutoriu 20 fl. care sumă adangându-se la cei 65 fl. încasați dela adevărații creștini, se face o sumă de 85 fl. cu care s'au și acoperit spesele pretinse pentru sântele ornamente fără a ne atinge de banii bisericești. *Ilie Baia*, preot.

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătorescu dela școala a II-a confesională gr. or. din comuna *Taufü*, protopresbiteratulü Șiria (Világos) Cottulü Aradü, se escrie concursü cu terminü până la 6. *Decemvre 1883 st. v.* în carea și se va ținea și alegerea. Emolumintele sunt: 1) În bani gata 220 fl. 2) 12 orgii de lemne; 3) Pentru participare la conferințele învățătoresci 7 fl. 50 cr. 4) Dela înmormântări unde va fi poștitü 50 cr. 5) Cuartirü și grădină de legumii.

Dela doritorii de a ocupa acest post se recere se fie preparanđi absoluți, cu esamenü de calificățiune de limba română precum și din limba magiară, atestatu de conduita lor până acum și estrasü că sunt de religiunea gr. or. și așa adresate Comitetalü parochialü, a le subterne Inspectoriului Cercualü alü Agrișului în Șicula.

În fine se mai recere, ca aspiranții în decursul timpului premergătorii alegerii a se presenta în vre-o Duminecă ori sərbătore la sânta biserică din respectiva comună, spre ași arăta desteritatea în cantü și tipicü.

Șicula la 4 Noemvre 1883.

Comitetalü parochialü.

În conțelegere cu mine: **Florian Monța**, m. p. insp. școlariü.

Pentru deplinirea vacantei parochie de clasa III din comuna *Hasiașü*, protopopiatulü Hasiașului, prin această se escrie concursulü, cu terminü de alegere pe ziua de 6/18 *Decemvre a. c.*

Emolumintele sunt: 30 jugere pământü dintre acestea 20 jugere sunt aratură, 6 jugere fenațe și 4 jugere târși; plațü și casă parochială; afară de acea stola îndatinată, și câte una măsură de cucuruz în bômbe dela 100 Numere de case.

Doritorii de a ocupa această parochiă sunt avisați, recurses lorü instruate în sensulü statut. org. și adresate Comitetalü parochialü, ale trimite părintelü protopopü Georgiü Creciunescu în Belințü p. u. Kiszetó, până inclusive la 5/17 *Decemvre 1883*. având recurenții în vre-o Duminecă, ori sərbătore, a se presenta în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipiculü bisericescu.

Comitetalü parochialü.

În conțelegere cu mine: **G. Creciunescu**, m. p. protopresbit.

Conform ordinațiunei Ven. Consistoriü diecesanü de datulü 6 Sept. 1883 Nr. 515 B., se escrie concursü

pentru întregirea parochiei din *Foeni*, protopresbiteratulü Ciacovei, diecesa Caransebeșului cu terminulü de alegere pre 11 *Decemvre a. c.*

Emolumintele sunt: a) Una sesiune parochială clasa primă constătore din 30 jugere pământü aratoriü și 3 jugere pășune din islasulü comunalü. b) Stola usuată dela 260 case, respective 1473 suflete. c) Birulü usuatü în comună, adevă 60 oche de grău pentru fiecare sesiune.

Doritorii de a ocupa această parochiă, sunt avisați recurses lorü adresate Comitetalü parochialü și instruate în sensulü stat. org. bis. și a regulamentulü pentru parochii, ale subterne subsemnatulü adm. protopresb. în Ciacova, până la 8 *Decemvre a. c.*

Dela recurenții se recere a se presenta în vre-o Duminecă sau sərbătore în sânta biserică din locu, spre ași arăta desteritatea în cântü și cele pastorale. *Foeni* în 6 *Noemvre 1883*.

Comitetalü parochialü.

În conțelegere cu mine: **Paul Mulescu**, m. p. adm. protop.

Pentru deplinirea postului învățătorescu din comuna *Iarcoșü*, protopresbiteratulü Butenilorü prin această se deschide concursü cu terminü de alegere pe 13 *Noemvre a. c.*

Emolumintele sunt: 63 fl. dela comună, 50 fl. v. a. ca ajutoriü dela V. Consistoriü, decă învățătorulü va fi cu calificățiunea rececută, 4, cubule de grău și 4 cucuruzü, 3 jugere de pământü; lemne câte vorü fi de lipsă și cuartirü liberü.

Recurenții vor subterne recurses lorü instruate cu documintele necesarii la subsemnatulü adm. protop. în Buteni până la 10 *Noem*. Iară până atunci să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sərbătore la sânta biserică în *Iarcoșü*.

Buteni 14 *Octom. 1883*.

Mihailü Sturza m. p. adm. protop.

În urma hirotonirei de preot, a clericului absolut și învățătorü George Buru, devine cu 1-a Ianuarie 1884 postul de al II-a învățătorü la școala confesională greco orientală română din comuna bisericescă Caransebeșü vacantü. Pentru întregirea acestui post de învățătorii se escrie concursü cu termin de 30 zile socotit dela prima publicare.

Dotățiunea anuală a postului învățătorescu sunt numit este 300 fl., dicü trei sute fiorini în bani valantă austriacă. Afară de aceea se mai bucară învățătorul de venitul jumetate, dela funcțiunile înmormântărilor cum și dela alte venite care au fost și până aci usate. Cuartier învățătorescu nu există și de aceea, va avé învățătorulü ase îngriji singur pentru acela.

Recurenții pentru dobândirea postului acestui sunt poștiți a subterne suplica lorü cu documintele care le prescrie § 13 și 122 punctü 7--11 a *statutului organicü* la presidiulü comitetului parochialü gr. or. românü în Caransebeșü în terminulü susü descriptü.

Recursesle intrate după expirarea acestui terminü nu se vor lua în considerare.

*Caransebeșü în 19 *Octomvrie 1883 st. v.*

Iosif Seracin, m. p. *Ioanü Popoviciü*, m. p. președinte. not. comitetului.

În conțelegere cu mine: **Ferdinand Mustă** preotü și insp. școlariü subst.